

NAZIV DISERTACIJE: KVALITET ŽIVOTA DJECE I ADOLESCENATA OBOLJELIH OD DIABETES MELLITUS-A TIP 1**Autor:** Elmedina Mrkulić**Mentor:** Prof. dr. Jasmina Mahmutović**Datum odbrane:** 14.02.2023.**DOI:** <https://doi.org/10.17532/DD.2023.11>**APSTRAKT****Uvod**

Osiguravanje kvaliteta života djece i adolescenata sa hroničnim oboljenjem je jedan od primarnih ciljeva zdravstvene zaštite, posebno kod djece oboljele od Diabetes Mellitusa tip 1, jer ova hronična bolest zahtijeva komplikovan doživotni režim kako bi se bolest stavila pod kontrolu i izbjegao nastanak komorbiditeta koje ova bolest može izazvati. Diabetes Mellitus tip 1 utiče na različite aspekte zdravlja djeteta/adolescenta, ali i njihovih porodica koje su od ključnog značaja za kontrolu dijabetesa u ovom životnom razdoblju i u fizičkom i u psihosocijalnom smislu, te je od ključne važnosti procijeniti barijere u svim područjima kontrole bolesti sa kojima se susreću djeca i adolescenti, ali i njihove porodice. Neophodna je podrška zdravstvenog sistema kako bi se bolest stavila pod kontrolu i osigurao bolji kvalitet života za djecu, adolescente i njihove porodice.

Ciljevi

Ciljevi istraživanja su procijeniti kvalitet života djece i adolescenata oboljelih sa DMT1, kao i uticaj prisustva bolesti na kvalitet života i funkcionisanje porodica, ispitati sociodemografske podatke ispitanika i njihovu povezanost sa kvalitetom života, procijeniti da li znanje primarnog njegovatelja utiče na kontrolu glikemije, ispitati zadovoljstvo zdravstvenim uslugama kako bi se predložile korektivne mjere na nivou porodice i zdravstvenog sistema u cilju osiguranja boljeg kvaliteta života djece i adolescenata oboljelih od Diabetes mellitus-a tip 1 i njihovih porodica.

Metode

Istraživanje predstavlja studiju presjeka u periodu od 23.10.2021. do 28.02. 2022. godine na području Kantona Sarajevo. U istraživanje je uključeno 50 djece i adolescenata oboljelih od Diabetes Mellitus-a tip 1 i 50 primarnih njegovatelja.

Rezultati

Kvalitet života djece i adolescenata oboljelih od Diabetes Mellitus-a tip 1 je narušen, posebno kod djece koja ne postižu optimalne vrijednosti HbA1c <7,5%, i posebno u onim porodicama koje imaju više djece i veći ukupan broj članova u domaćinstvu. Prisustvo bolesti djeteta/ adolescenta značajno utiče na kvalitet života i funkcionisanje porodice u svim aspektima koji su bili predmet procjene. Znanje majki je bilo značajno bolje kod djece/adolescenta koji postižu optimalne vrijednosti u poređenju sa grupom djece koja ne postižu optimalne vrijednosti HbA1c. Najlošije ocijenjen aspekt zadovoljstva zdravstvenim uslugama je zadovoljavanje emocionalnih potreba, što ukazuje na potrebu boljeg razumijevanja potreba koje imaju roditelji djece i adolescenata oboljelih od ove bolesti.

Zaključak

Rezultati istraživanja ukazuju na neophodnost korektivnih mjera na nivou porodice i zdravstvenog sistema u cilju unapređenja kvaliteta života djece i adolescenata sa Diabetes Mellitus-a tip 1 i njihovih porodica. Model korektivnih mjera predstavljen je rezultatima istraživanja.

U narednim istraživanjima kvaliteta života djece i adolescenata oboljelih od Diabetes Mellitus-a tip 1 bilo bi poželjno koristiti metode kvalitativnih istraživanja u zdravstvu u cilju detaljnijeg uvida u percepciju bolesti, iskustva, strahove i probleme sa kojima se susreću djeca, adolescenti i članovi njihove porodice. Osim toga, značajno bi bilo da se buduća istraživanja o kvalitetu života djece i adolescenata i njihovih porodica provode na nivou Bosne i Hercegovine.

Ključne riječi: kvalitet života, dijabetes, djeca, adolescenti, porodica

DISSERTATION TITLE:**Author:** Elmedina Mrkulić**Mentor:** Prof. dr. Jasmina Mahmutović**Date of defence:** 14. February 2023.**DOI:** : <https://doi.org/10.17532/DD.2023.11>**ABSTRACT****Introduction**

Insurance quality of life of children and adolescents with chronic disease is one of the primary objectives of healthcare, especially in children with Diabetes Mellitus type 1 because this chronic disease requires a complicated lifelong regimen to bring the disease under control and avoid the onset of comorbidities that this disease can cause. Diabetes Mellitus type 1 affects different aspects of the health of the child/adolescent, but also their families that are crucial for controlling diabetes in this lifetime in both physical and psychosocial terms, and it is essential to assess barriers in all areas of disease control faced by children and adolescents, but also their families. Support of the health system is necessary to bring the disease under control and ensure a better quality of life for children, adolescents and their families.

Aims

The objectives of our research were to assess the quality of life of children and adolescents with Diabetes Mellitus type 1, as well as the impact of the presence of the disease on the quality of life and the functioning of their families; to examine the sociodemographic data of the subject and correlation with quality of life; to assess whether the knowledge of the primary caregiver affects glycaemic control; to examine satisfaction with health services to ultimately propose corrective measures at family and health system level to ensure a better quality of life for children and adolescents with Diabetes Mellitus type 1 and their families.

Methods

The research presents a cross-sectional study from 23.10.2021. to 28.02.2022 in the area of the Canton of Sarajevo. The study involved 50 children and adolescents together with their primary caregiver.

Results

Quality of life of children and adolescents with Diabetes Mellitus type 1 affected especially children who do not achieve optimal HbA1c values and especially in those families with more children and a higher total number of members in the household. The presence of child/adolescent disease significantly affected the quality of life and functioning of the family in all aspects that were the subject of the assessment. Mothers' knowledge was significantly better in children/adolescents who achieve optimal values compared to a group of children who do not achieve optimal HbA1c values <7,5%. The worst-rated aspect of health service satisfaction is meeting emotional needs, indicating the need for a better understanding of the needs of parents of children and adolescents suffering from this disease.

Conclusion

The results of the research indicate the necessity of corrective measures at family and health system level to improve the quality of life for children and adolescents with Diabetes Mellitus type 1 and their families. The corrective measure model is presented with the results of the research.

In future, research of quality of life of children and adolescents with Diabetes Mellitus type 1, it would be important to use qualitative research methods in healthcare in order to take a closer look at the perception of diseases, experiences, fears and problems faced by children, adolescents and members of their family. In addition, it would be significant for future research of quality of life of children and adolescents and their families to be carried out at the level of Bosnia and Herzegovina.

Keywords: quality of life, diabetes, children, adolescents, family